

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2672/2020
22.09.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Гордана Нишевић-Тадић, адвокат из ..., против тужене ЈМУ „Радио телевизија Војводине“ Нови Сад, чији је пуномоћник Синиша Новковић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2529/19 од 02.06.2020. године, у седници већа одржаној 22.09.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2529/19 од 02.06.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1456/2018 од 14.05.2019. године, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу, на име увећане зараде за рад у сменама, за период од ...2015. године до ...2018. године, исплати износ од 166.022,24 динара, односно одређене новчане износе, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате, док је захтев за накнаду законске затезне камате у одређеним временским периодима, ближе описаним у изреци првостепене пресуде, одбијен, као неоснован. Обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 76.600,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2529/19 од 02.06.2020. године, првостепена пресуда је преиначена у усвајајућем делу, тако што је тужбени захтев одбијен, као неоснован и обавезан тужилац да туженој, на име трошкова парничног поступка, исплати износ од 41.816,00 динара, а на име трошкова жалбеног поступка износ од 15.800,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Ревизија тужиоца је дозвољена применом члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/2011... 18/2020, у даљем тексту:

ЗПП), због чега није било места оцени дозвољености изузетне ревизије применом члана 404. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Наводе у ревизији којима се указује да је у поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, Врховни касациони суд није ценио, јер се ревизија из овог разлога не може изјавити у смислу члана 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код тужене, на неодређено време од ...1977. године. У спорном периоду је обављао послове ... по основу закљученог Уговора о раду под измењеним условима од ...2015. године, који је у одредби члана 7. утврдио право тужиоца на увећану зараду према елементима, у висини, на начин и по поступку утврђеним законом и општим актима послодавца. По основу анекса 1 Уговора о раду под измењеним условима од ...2017. године, тужилац је обављао посао ...

Тужилац је у спорном периоду, за који захтева исплату увећане зараде, обављао рад континуирано према утврђеном недељном распореду сачињеном од стране непосредног руководиоца, на тај начин што је радио 5 дана у недељи, који су обухватили и рад суботом и недељом, а два дана је био слободан. У утуженом периоду радио је у две смене и то радним данима од 6-14h, од 14-22h, некада од 15-23h. Суботом прва смена траје од 8-16h, а друга од 16-22h, а недељом прва смена траје од 8-16h, а друга од 16-24h или од 15-23h. Тужилац у спорном периоду није радио од 22-6h. Висина неисплаћене увећане зараде по основу рада у сменама у спорном периоду према налазу и мишљењу судског вештака укупно износи 166.022,24 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом члана 108. у вези члана 63. Закона о раду оценио да је тужбени захтев основан. Према датим разлозима одредбе Колективних уговора, који су код туженог важили у спорном периоду, а којима се право на увећану зараду за рад у сменама од 26% од основице признаје само запосленима који раде у три односно четири смене и то под условом да распоред смена од њих захтева да наизменично раде непрекидно осам часова ноћу (од 22h до 6h наредног дана), утврђују неповољније услове рада од услова утврђених законом, због чега нема места њиховој примени у конкретном случају. Увећање зараде за сменски рад, уколико је предвиђено КУ, се не сме условљавати радом ноћу, јер је то противно суштини института сменског рада и дефиницији сменског рада Директиве Европске уније из 2003. године, због чега тужиоцу припада право на увећање зараде по основу сменског рада у спорном периоду у износу утврђеном из налаза и мишљења судског вештака.

Насупрот становишту првостепеног суда, правилно је другостепени суд применио материјално право и оценио да тужбени захтев није основан, због чега је првостепену пресуду преиначио у усвајајућем делу и тужбени захтев одбио, као неоснован. Другостепени суд је имао у виду да у радно-правним односима, у смислу члана 8. и 9 став 1. Закона о раду, Колективни уговор и Правилник о раду не могу да

садрже одредбе којима се запосленима дају мања права или утврђују неповољнији услови рада од права и услова који су утврђени законом, да Закон о раду није изричито признао запосленима право на увећање зараде за рад у сменама, нити предвидео услове за стицање овог права, већ је чланом 108. став 2. послодавцима оставио могућност утврђења овог права и конкретних услова за остварење права. Закљученим уговором о раду предвиђено је право на увећану зараду према елементима у висини и на начин у поступку утврђеним законом и општим актом послодавца. Другостепени суд је става да у конкретном случају нема места тумачењу одредби Колективних уговора туженог, већ се оне имају применити онако како гласе, а то значи да тужилац не испуњава услове предвиђене одредбама Колективних уговора туженог за увећање зараде по основу рада у сменама, јер није радио у трећој смени и наизменично непрекидно 8 часова ноћу.

Неосновано се ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

Према члану 8. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС”, бр. 24/2005...75/2014), Колективни уговор и правилник о раду (у даљем тексту: општи акт) и уговор о раду не могу да садрже одредбе којима се запосленом дају мања права или утврђују неповољнији услови рада од права и услова који су утврђени законом. Чланом 9. истог закона је прописано да ће се применити одредбе закона, ако општи акт и поједине његове одредбе утврђују неповољније услове рада од услова утврђених законом, а да су поједине одредбе уговора о раду којима су утврђени неповољнији услови рада од услова утврђених законом и општим актом, ништаве.

Чланом 108. став 1. тачка 2. истог Закона о раду, предвиђено је да запослени има право на увећану зараду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду и то за рад ноћу, ако такав рад није вреднован при утврђивању основне зараде -најмање 26% од основице. Закон о раду новелираним одредбом члана 108. не предвиђа посебно право на увећање зараде по основу рада у сменама, али је у смислу става 4. истог члана послодавцима остављена могућност да општим актима или уговором о раду утврде такво право запосленима, што је тужени учинио својим Колективним уговорима важећим у спорном периоду, признавајући право на увећање зараде по овом основу у висини 26% од основице запосленима који су радили у трећој или четвртој смени, односно ноћу. Прописивањем услова за остварење овог права општим актом послодавца не утврђују се неповољнији услови рада од услова утврђених законом који је у цитираној регулативи у примени у тужбом обухваћеном периоду од 01.06.2015. године до 31.07.2018. године.

Сходно наведеном, како је према утврђеном чињеничном стању радно време тужиоца у спорном периоду било такво да је радио 5 дана у недељи, који су обухватили и рад суботом и недељом, да је радним данима радио од 6-14h или од 14-22h, суботом од 8-16h или од 16-24h, а недељом од 8-16h или од 16-24h, односно да је обављао рад у две смене, које су трајале по 8 сати, а да није радио у трећој и четвртој смени и наизменично непрекидно 8 часова ноћу, то и по оцени Врховног касационог суда тужилац не испуњава услове предвиђене одредбама Колективних уговора туженог за увећање зараде по основу рада у сменама, па је постављени тужбени захтев неоснован, како је то правилно закључио другостепени суд.

На основу изнетог, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић